

Van puin tot welstand

Hitler en zijn naaste medewerkers hadden bewust de totale oorlog ontketend. De nederlaag die aan het einde van deze strijd voor de Duitsers was weggelegd, bleek daarom eveneens totaal te zijn, zowel op politiek als op economisch gebied.

Niet enkel de fabrieken werden volkomen ontredderd, maar ook hele steden werden, zij het niet volledig, dan toch voor het overgrote deel verwoest. Hoe aanzienlijk de aangerichte schade was, spreekt uit de volgende cijfers. Te Essen in het Ruhrgebied werd 90% van de stad met de grond gelijk gemaakt. In de havenstad Hamburg ondergingen 78% van de gebouwen hetzelfde lot, dan volgde Berlijn met 77% terwijl Keulen en Mannheim voor de drie vierden werden vernield. Van Hannover ten slotte bleef slechts 35% en van Frankfurt amper 45% overeind. Bovendien was de gas-, elektriciteits- en watervoorziening vrijwel overal ontoereikend en functioneerde het verkeersnet slechts gedeeltelijk, zodat onderlinge hulp uiterst werd bemoeilijkt. Ofschoon Duitsland inzake organisatie en plan-

ning over de ganse wereld een gewettigde faam had verworven, bleek in dit land, na de zegepraal van de geallieerden, de chaos onoverkomelijk. Tijdens de oorlog waren immers meer dan drie miljoen soldaten (wat toch evenveel jonge arbeidskrachten betekende) gesneuveld. Anderzijds hadden in de loop van diezelfde oorlog nog honderdduizenden burgers het leven verloren. Belangrijke gebieden van het voormalige Duitsland, zoals Oost- en West-Pruisen, Pommeren, Silezië, en het oosten van Brandenburg kwamen onder Poolse en Russische heerschappij. Wat overbleef werd ten slotte in vier bezettingszones (een Russische, een Franse, een Engelse en een Amerikaanse) onderverdeeld. Ook de reeds vreselijk verminkte hoofdstad Berlijn (die nochtans volledig in de Russische zone lag) werd gevierendeeld. Niemand kon de problemen, die deze toestand toen stelde, overzien. Vooreerst kreeg men in het westen van het vroegere Duitsland af te rekenen met de beruchte vloedgolf der "Heimatvertriebenen". Het waren vluchtelingen die zonder have of goed uit de verloren oostelijke ge-

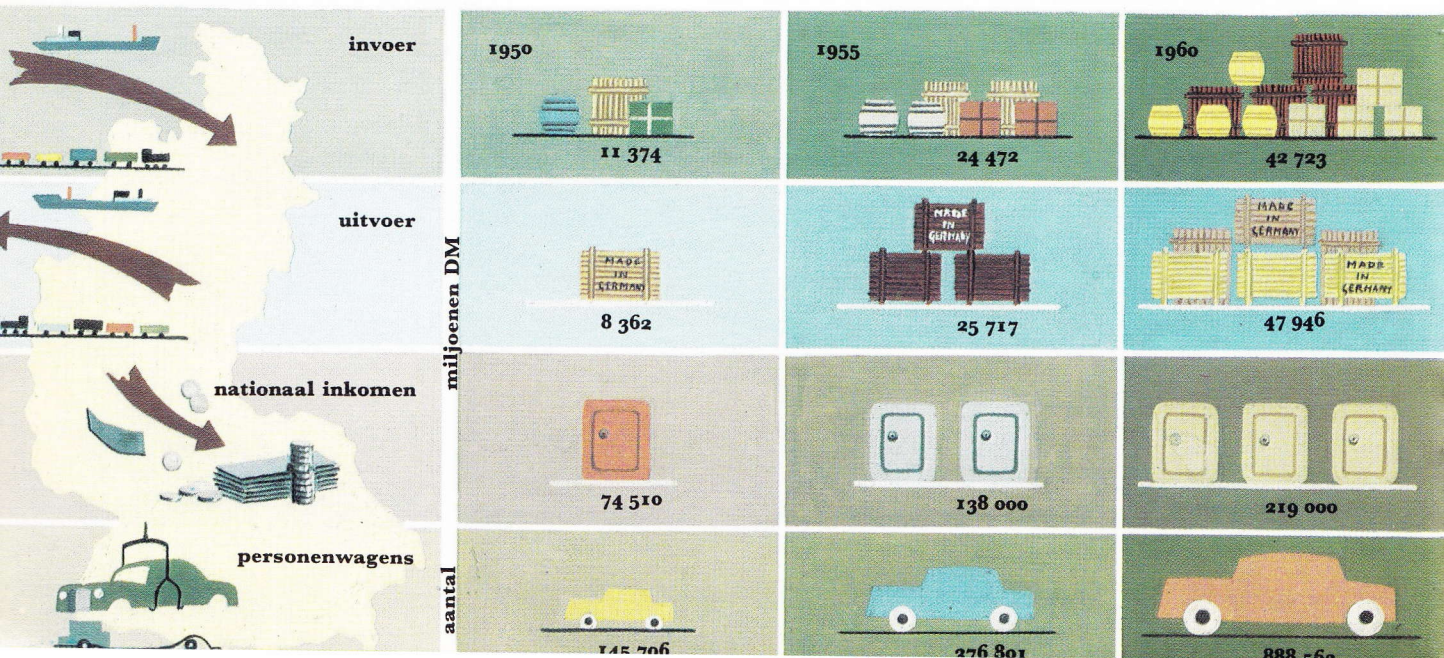

Erhard

bieden in de westelijke zones aanlandden.

Een tweede doodsteek was de ontmanteling van de fabrieken. Aanvankelijk besloten de overwinnaars hiertoe als vergoeding voor de schade die de Duitsers tijdens de oorlog berokkend hadden. In 1946 echter besloot de plaatsvervangende gouverneur van de Amerikaanse sector, generaal Clay, als eerste de ontmanteling gedeeltelijk stop te zetten.

Terwijl elke bezettingsmogelijkheid aanvankelijk haar gebied afzonderlijk bestuurde, trad er geleidelijk een verwijdering in tussen het gebied der Westerse be-

zeters en dat der Russen. Dit laatste zou dra onder communistische controle uitgroeien tot de huidige Oostzone of D.D.R.

In West-Duitsland sloegen in 1946 de Amerikanen en de Engelsen de handen in elkaar. Op 1 januari 1947 gingen ze over tot een economische versmelting van hun sectoren. Zo deden zij een eerste stap naar de heropleving van West-Duitsland, waar de zwarte markt en de zwendel hoogtij vierden. Het volgende jaar zou zelfs een begin worden gemaakt met een sensationele "comeback" op economisch gebied.

Deze heropbloei ging zo uitzonderlijk vlug dat hij achteraf aangeduid werd als een economisch mirakel of Wirtschaftswunder. Welke waren nu de voornaamste oorzaken van dit wonder? Voor eerst was er de nieuwe richting die de Duitse economie onder leiding van Ludwig Erhard insloeg. In maart 1948 werd hij aangesteld als directeur der economische aangelegenheden in de Bizone (of de verenigde gebieden van de Amerikaanse en Engelse bezetting) om sinds september 1949 minister van economische zaken der Bondsrepubliek te worden. Doelbewust ging hij de weg van een "freie Marktwirtschaft" of vrij evoluerende economie op. Ondanks de tegenstand die hij van verschillende zijden ondervond, liet hij iedereen toe te produceren en te kopen volgens zijn mogelijkheden. Controle van staatswege beperkte hij hierbij zoveel mogelijk. Nochtans schafte hij dit toezicht niet af, vermits de prijs van bepaalde grondstoffen, zoals steenkool en staal, in het begin door de overheid werd vastgesteld.

Een tweede blijk van dit ontwaken was de vorming van een regering onder Konrad Adenauer, nadat in mei 1949 de Westduitse Bondsrepubliek was uitgeroepen en op 14 augustus van hetzelfde jaar wetgevende verkiezingen waren gehouden. Vervolgens kon de

jonge Duitse economie steunen op een nauwe samenwerking die spoedig met de andere westerse landen tot stand kwam.

Ten slotte zette ook de hulpverlening in dollars (die in het kader van het Marshall-plan in verscheidene Europese landen werd doorgevoerd en waarbij ook West-Duitsland betrokken werd) flink wat wind in de zeilen bij. Niettemin zou het Wirtschaftswunder nog geen werkelijkheid geworden zijn zonder de stimulerende factoren die steeds kenmerkend geweest zijn voor de Duitse economie. De Duitsers zijn steeds bereid geweest verantwoordelijkheid op zich te nemen. Vandaag blijkt met wat voor een solidariteitsgevoel en met hoeveel werklust en doorzettingsvermogen zij zich van hun taak hebben gekweten.

Nooit voorheen in de wereldgeschiedenis steeg de levensstandaard van een volk zo hoog op zo'n korte tijd, als in de jaren die na 1948 volgden. Nochtans had de nieuwe staat enorme bijkomende lasten en zorgen wegens de stroom van miljoenen vluchtelingen die voortdurend uit de Oostzone toekwamen. Toch herrezen spoedig moderne stadscomplexen uit de reusachtige puinhopen. Werden op het Westduitse grondgebied door de oorlogsomstandigheden ruim 2 500 000 woningen vernield en maakte de massale komst van de vluchtelingen in 1945 de woningnood nog nijpender, dan waren op het einde van 1953 reeds ongeveer 2 miljoen woningen heropgebouwd. Ook de beroemde Duitse Jaarbeurzen verschenen weer, in 1947 te Hannover en Keulen en in 1948 te Frankfurt. Ten slotte stroomde ook door de industrie nieuw bloed. Was in 1945 de produktie van steenkool op 35,4 miljoen ton gevallen, dan bereikte deze nauwelijks vijf jaar later reeds 110,7 miljoen ton. In enkele jaren werd West-Duitsland opnieuw één der sterkst geïndustrialiseerde staten.

Ofschoon volledig vermint na de meedogenloze strijd die Hitler en zijn trawanten hadden gevoerd, wist West-Duitsland, dank zij enerzijds de ruime hulp van de overwinnaars en anderzijds het eigen doorzettingsvermogen, de opgelopen oorlogswonden wonderbaarlijk snel te helen.

